

Jaroslav Kolůch

Moul

Bylo mi čtyřicet a pomalu jsem se smiřoval se skutečností, že toho v životě mnoho nedosáhnou. Prestižní pozice hlavního štamgasta v hostinci U Pece vedla k naprostému úpadku mé osobnosti, a to jak po stránce fyzické, tak po stránce duševní. A aby toho nebylo málo, dlužil jsem, kam jsem se podíval. Výherní automaty. Ten název člověka zmate.

Nikdo mi už nechtěl půjčit a má finanční situace se vyhrotila natolik, že jsem byl donucen hledat si práci. Bylo to těžší, než jsem myslel. Dělat rukama jsem odmítal ze zásady a volná místa v kancelářích obsadili protekční známosti. Když náhodou nějaké místo zůstalo volné, chtěli po mně lejtstro o vzdělání nebo praxi. Jako kdyby práce v kanclu byla nějaká atomová věda. Jelikož jsem se manuální práce bál víc než věřitelů, rozhodl jsem se vyčkat, zda se v nabídce pracovních míst neobjeví pozice bližší mým požadavkům (lehárko cigárko, koláče bez práce, za málo muziky hodně peněz).

Vyčkával jsem U Pece nad půllitrem piva. Hospoda byla prázdná. Vzal jsem do ruky noviny a projížděl nadpisy. Dívka dne byla nádherná, odhalená ze všech stran, a vtip pod ní povedený, mistrně zemitý. Zasmál jsem se. „Tohle jsou lidi na svém místě! Poctivá novinářina!“

Sáhl jsem po tabletu. Brouzдал jsem po novinkách a hlasitě nadával na nespravedlnost tohoto světa. „Tolik neschopných a úplatných lajdáků, nekňubů a vlezdořitků si bezskrupulózně mastí kapsu a já mám sotva na pivo! Tak kde to jsme?!“

U jednoho z článků mě zaujal velkými písmeny sázený inzerát: *Lukrativní práce. Odměna dle schopností až do výše 1 000 000 Kč. Dohoda jistá! Moul s.r.o., Zdeňka Milera 21, Brno.*

„Milion? To musí být překlep.“ Zamyslel jsem se. „Zdeňka Milera - to je odsud kousek. Zaplatil bych dluhy a zbytek by mi stačil na pár dalších klidných let U Pece.“ Zvedl jsem se ze židle. „Za zeptání nic nedám.“ Vyčepnímu jsem oznámil, že se ještě vrátím. Překvapení jsem v jeho výrazu nezaznamenal.

Na uvedené adrese jsem našel černě omítnutý čtyřpatrový dům. Dost neobvyklá barva. Nad vchodem se skvěla bílá cedule s oblíbenou animovanou postavičkou krtka a vedle ní nápis *Moul s.r.o.* Vešel jsem dovnitř. Šipky mě zavedly do suterénu. Zaklepal jsem na dveře *Personální oddělení* a na pokyn jsem vstoupil. V potemnělé místnosti seděl v přítmí za dlouhým stolem úředník menšího vzrůstu, na sobě černý frak, na dlouhém nose nasazené velké černé brýle s tlustými skly. „Pan Metoděj Kudlička, mám pravdu?“ otázal se chraplavým stařeckým hlasem.

„Ano, jak to víte?“

„Inzerci dokážeme zacílit s přesností na jednotlivce.“

„Aha,“ řekl jsem, aniž jsem pochopil odpověď. „Jdu se zeptat na tu práci za milión.“

„Já vím. Posad'te se. Udělám s vámi krátký vstupní pohovor, abych se ujistil, že jste pro tuto práci vhodný kandidát.“ Využil jsem nabídnutou židli. Za mnou stály dvě vycpaniny krtka asi metrové velikosti. Měly podobné brýle jako úředník. Tady mají krtka zřejmě ve velké oblibě. Muž si připravil poznámkový blok. „Položím vám několik otázek. Snažte se odpovídat upřímně a pravdivě. Jste připravený?“

„Jasně. Můžeme začít.“

„Jaké je vaše současné zaměstnání?“

„Jsem nezaměstnaný. Čekám na nabídku, která by odpovídala mým požadavkům.“

„Jaké jsou vaše požadavky?“

„Nic přemrštěného. Práce odpovídající mým schopnostem a kvalitám. Nechci se nechat odírat nebo dřít rukama za minimální mzdu.“

„Chápu... Jaké je vaše nejvyšší dosažené vzdělání?“

A je to tady. Lejstro. Tentokrát jsem byl připraven. „Víte, vzdělání je důležité, o tom není sporu, ale podle mě je mnohem důležitější osobnostní růst. Věřím víc škole života než klasickému školství. Zkušenosti jsou nenahraditelné. Prošel jsem toho v životě hodně a každá překonaná překážka mě vždy posunula zase o kousek dál. Nejvíce se člověk naučí vlastními chybami.“

„Souhlasím... Co tedy umíte?“

„Za dobrou odměnu se naučím cokoli. Jsem přizpůsobivý a učenlivý. Když je potřeba, umím dřít. Nebojím se žádné práce.“ Říkal jsem ty věty s takovou lehkostí a přesvědčivostí, že jsem jim sám uvěřil.

„Působivé... Co dalšího byste označil za svou přednost?“

„Dokážu si na věci udělat názor a nestydím se ho sdělit.“

„Co si myslíte o mém účesu?“

Těžký oříšek. Díval jsem se na sestřih starší než samotný vesmír. „Klasika, která nestárne.“

„Dobrá odpověď... Kde byste se rád viděl za pět let?“

„Tak daleko se nedívám. Teď je pro mě důležitý ten milión.“

„Žijete přítomným okamžikem, to se mi líbí... Před vámi je papír s nákresem bludiště. Zkuste najít cestu do středu, k obrázku s pokladem.“

Tyhle IQ testy mi vždycky šly. Chvilka přemýšlení, pár přesných tahů tužkou a- „Hotovo!“

„Výborně. Vynikající čas!“ Úředník ke mně poslal po stole černou složku. „Uvnitř je smlouva. Přečtěte si ji.“

Zaradoval jsem se. Oni mi tu práci snad vážně dají! Ve složce bylo ukryto několik listů popsaného papíru. Částka 1 000 000 korun zářila v záhlaví každé stránky a omračovala mě natolik, že jsem nebyl schopný se soustředit na nic jiného. Ty peníze jsem prostě musel mít!

Zběžně jsem smlouvu proletěl. Byla zcela jistě v pořádku - neobsahovala odstavce psané malým písmem. A tak jsem ji v klidu podepsal.

„Podepsáním smlouvy jste se stal hráčem hry s názvem Labyrint. Vaším úkolem bude v podstatě to samé, co jste předvedl na papíře. Najít střed bludiště. Tam čeká slibovaná odměna.“

„To zní jednoduše.“

„Jednoduše to možná zní, ale snadné to rozhodně není.“

„Co z toho máte vy?“

„My z toho máme vědu. A také trochu té zábavy.“

„Aha. A co když se mi ta vaše zábava nebude líbit? Za jakých podmínek mohu odstoupit?“

„I tohle je ve smlouvě. Četl jste ji vůbec?“

„Jo, četl, jen si některé drobnosti úplně nepamatuju.“

„Drobnosti.“ Stařík se hořce pousmál. „Když jste ji četl, tak jistě víte, že můžete v průběhu hry přijít o život.“ Hleděl jsem překvapeně na úředníka. „Je to tak. Několik vašich předchůdců o něj přišlo,“ dodal suše a pokračoval. „Labyrint nabízí pouze dvě možnosti: najít střed nebo zemřít.“

„Cože? Děláte si srandu?“

„O smlouvách nikdy nežertuji.“

Po chvíli zamýšleného ticha, kdy jsem pochopil, že je vše skutečně myšleno vážně, jsem se rozhodl spolupráci ukončit: „Promiňte, ale tohle nepůjde. Končím. Milión je hodně peněz, ale riskovat kvůli nim život rozhodně nehodlám.“

„Bohužel vás musím zklamat,“ řekl úředník a vstal ze židle. Byl mnohem menší, než jsem čekal. „Odstoupení od smlouvy není možné.“

Stařík vstoupil do plného světla. Vyděsil jsem se. Skrze velké brýle a umě provedené maskování na mě zíral obrovský krtek. Vzápětí obživly krtčí vycpaniny, co stály za mnou. „Nesahejte na mě!“ křičel jsem. „Slyšíš?! Pusť mě, ty chlupatý nosále!“ Proti přesile jsem neměl šanci.

„Chlupatý nosál - to je dobré,“ zasmál se úředník. „Přesnější označení je moul,“ dodal. „Chceme jen, abyste dodržel smlouvu. Nic víc. Hodně štěstí v Labyrintu!“

V podlaze se otevřelo propadlo. O chvíli později jsem se kutálel dolů strmým moulím tunelem.

Po několika vteřinách, kdy už sráz nebyl tak prudký, jsem se zastavil. Pokusil jsem se vstát. Tunel byl překvapivě vysoký. Úplnou tmou přerušovalo mihotající se světlo. Opodál, upevněná na velkém kameni, hořela svíčka. Vedle kamene ležel batoh. Uvnitř byl spacák, karimatka, láhev s vodou a ručník. Základní výbava pro přežití. Chybělo v ní pouze jídlo. A světlo.

Začal jsem se rozčilovat. „Za tohle půjdete do vězení, vy obrýlené zrůdy!“ křičel jsem. „Jestli je to vtip, tak se moc nepovedl! Máte poslední možnost mě odsud pustit, jinak vše oznámím na policii!“ Odpovědí mi bylo ticho.

Svíce dohořela a nastala černočerná podzemní tma.

„Do červí řiti! Sežrals všechno žíži!“ Táta moul okřikl synka, který doslova vyluxoval talíř s praženými solenými žížalami - oblíbenou moulí pochoutkou.

„Sorry fotřík.“ Mladý moul zkroupl poslední žížalu a opřel se do křesla. „Byly pro všechny.“

„Neříkej mi fotřík, smrade! Pro všechny neznamená, že je sežereš sám!“

„Neříkej mi smrade, ty stará chlupatino!“ nenechal se mladý moul. „Měl sis vzít a ne se celou dobu drbat na zadku!“

„Já ti dám starou chlupatinu, ty nenažraná vyžírko! Sledoval jsem televizi.“

„Máš být rychlejší, želví chvoste. A uklidni se, matka dělá další.“

Slovní betl byl oblíbenou moulí hrou. Šlo v něm o to, co možná nejvtipněji slovně znemožnit soupeře.

Táta moul se uklidnil. „Zlepšil ses, hnojní žládku,“ konstatoval. „Umíš se bránit skoro jak tvůj zkušený fotřík!“

„Díky, vyschlý gejíze. Na to, kolik ti je, pořád ještě zvládáš solidní semetriky. Skoro jako matka.“ Moulí se zasmáli a na znamení smíru si pláclí.

Třetí člen rodiny přinášel na stůl novou porci žíži. „Jezte, kluci.“

„Díky, sladký narcise,“ poděkoval moul starší.

„Děkuji, milá vychovatelko,“ poděkoval moul mladší a schytl lehký lepanec.

„Moc dobře jsem tě slyšela. Cožpak já jsem nějaká semetrika?“

Mladý moul ani nedutal. V tomhle betlu by byl bez šance.

„Už to začíná,“ sdělil otec s ovladačem v ruce.

Moul TV uvádí:

O původu druhu Moul

Historie moula, jakožto samostatného druhu, je krátká. Lidský chlapec Zoltán Balog, stejně jako mnoho jiných lidských dětí, miloval krtka, oblíbenou kreslenou postavičku. Jeho pokojík byl plný plyšových krtků, na nočním stolku tikal budík s obrázkem krtka, kakao pil z hrníčku s krtkem. U ostatních dětí láska ke krtečkovi s věkem polevovala, u Zoltána ne. I díky krtkovi byl ve škole jeho nejoblíbenějším předmětem přírodopis a v přírodovědném vzdělávání pokračoval i posléze na Mendelově zemědělské a lesnické univerzitě v Brně, kde úspěšně vystudoval molekulární biologii a genetiku živočichů, a stal se z něj vědec.

Nutno dodat že nijak zvlášť úspěšný. Jeho teoretická práce „Evoluce krtka (The Evolution of Mole)“ vyvolala na univerzitě velké rozpaky. Ústav morfologie, fyziologie a genetiky zvířat, jehož byl Balog zaměstnancem, se zabýval projekty spojenými se zemědělstvím, především genetikou skotu a prasat, kdežto krtek, jakožto zahradní škůdce, byl pro ústav zajímavý pouze z důvodu jeho hubení. Práce navíc odporovala v té době vlivnými vědeckými kruhy ražené

teorii darwinismu, a vše, co bylo s touto teorií v rozporu, povětšinou končilo v odpadkovém koši dějin. Recenzenti Balogovu práci odmítli, a ta nakonec nebyla zveřejněna.

Počáteční neúspěch vědce nezlomil, naopak ho vybudil k ještě většímu úsilí. Anglický název práce dal vzniknout pojmenování tvora, který měl být výsledkem řízené evoluce. Počestěný tvar „moul“ se Balogovi zalíbil natolik, že jej používal i nadále. Neustále rozvíjel svou evoluční teorii a měl i štěstí. Ve snaze zbavit se nepohodlného zaměstnance a zároveň ho neztratit (přítomnost rómského vědce působila dobře na žádostech o státní granty) odvelel ústav Zoltána Baloga na vzdálené a kvůli nedávné ničivé povodni nevyužívané pracoviště Výzkumného ústavu lesního hospodářství v Kunovicích. Oficiálně se měl zabývat výzkumem genomu krtka a jeho kultivací pro zemědělské využití (přírodní kypření půdy); neoficiálně pokračoval v evoluci krtka. Do práce se mu nikdo nepletl. Ústav byl vzdálený několik kilometrů od městečka a místní obyvatelé univerzitní výzkum nezažímali (nikdy jim nic užitečného nepřinesl). Univerzita byla ráda, že se Baloga zbavila a ponechala jej vlastnímu osudu. A Balog byl rád, že měl ve své práci ničím a nikým nerušenou volnost.

Zoltán Balog nebyl slepým zastáncem žádné z evolučních teorií. A že jich v jeho době existovalo požehnaně. Darwinismus, lamarckismus, teorie sobeckého genu, kreacionismus, teorie zamrzlé evoluce, teorie skákavého genu a mnohé další. Všechno to ale byly teorie. Ve skutečnosti nikdo nevěděl, jak je to s evolucí doopravdy, i když se tak mnoho vědců tvářilo. Byla to víra skrytá pod hábitem regulární vědy.

Balog usoudil, že na každém šprochu (teorii) pravdy trochu, a rozhodl se svůj výzkum postavit na spolupráci všech teorií. Z každé teorie separoval především ty části, které byly doloženy pozorováními v přírodě, včetně chovatelských zkušeností s křížením zvířat (šlechtěním). Selský rozum mu napovídal, že pokud má organismus přežít v novém prostředí, nemůže jeho přizpůsobení trvat milióny let. I sto let je dlouhá doba, když jde o přežití druhu.

Z tohoto hlediska se mu jako velmi nadějná jevila teorie skákavého genu, neboť ta umožňovala zásadní změny druhu během několika málo generací. Tato teorie vycházela z předpokladu, že stres vzniklý při přizpůsobování se nezvyklým podmínkám podněcuje aktivitu transpozonů (skákavých genů), což vede ke vzniku genových mutací. O zbytek evolučního procesu se stará přirozený výběr.

Zoltán Balog tedy vytvořil prostředí, které nutilo krtka přizpůsobit se. Prostředí drsné, plné překážek a omezení, prostředí, ve kterém byl krtka nucen o své živobytí bojovat. Do těchto tvrdých podmínek vypustil první krtky a evoluce mohla započít.

Největším problémem pro krtkův vývoj byl slabý zrak. Krtka není slepý, jak si mnozí myslí, rozlišuje tmou a světlo. Krtci, kteří se účastnili evolučního experimentu, žili většinu času v podzemí, ovšem pro potravu museli na povrch, do jedné z laboratoří. V té nechal Balog neustále rozsvícené světlo. Současně mátl krtkův vynikající čich falešnými pachy a misky se žrádlem umisťoval tak, aby byl krtka donucen při jejich hledání použít zrak, nebo-li byl donucen přizpůsobit své schopnosti novým podmínkám.

Podobně postupoval s rozvojem inteligence. Potravu pokládal na místa, na která se krtka dostal pouze při použití jisté dávky rozumu. Případně na místa, kam musel vyskočit nebo se alespoň natáhnout. Nové generace krtků se rodily hbitější, silnější, s lepším zrakem, větším vzrůstem, a co bylo nejdůležitější, s vyšší inteligencí, která jim umožňovala snadněji se učit a přizpůsobovat.

Krtka byl ve vytvořeném prostředí dominantním tvorem a nic nebránilo jeho dalšímu rozvoji. Dostal šanci se rozvinout.

Trvalo to dlouhá léta. Vědcovo zanícení ovšem nepolevovalo a výsledky byly ohromující. Krtci se dokázali pomocí zraku orientovat na povrchu, dorozumívali se mezi sebou nearticulovanými zvuky a za pomoci protilehlého palce zvládali uchopovat a používat předměty.

Balog bydlel v laboratoři a cítil se s krtky dobře. Chodil mezi ně, a když jim vyprávěl příběhy o hrdinovi svých dětských let - krtčkovi, měl pocit, že mu rozumějí.

Nedlouho poté došlo ke zlomu. Při jednom z neúspěšných výskoků na skříňku s potravou krtek zaklel téměř lidsky: „Dopdele!“ Načež si přinesl menší skříňku, vylezl na ni a žrádlo si odnesl do tunelu. V té době krtci měřili již tři čtvrtě metru a byli schopni krátké vzpřímené chůze. Zrak se přestal zlepšovat, ale pro život na povrchu byl zcela dostatečný, srovnatelný s jinými živočichy.

Od té chvíle šlo všechno rychle. Krtek se stal moulem, nebo-li krtkem rozumným. „Moul není moula,“ říkal s oblibou Balog. „A mouli nejsou moulové,“ dodával.

Balog vyrobil moulům brýle, které posunuly jejich zrakové schopnosti na úroveň lidských. Mohla tak nastat chvíle, na kterou vědec dlouho čekal. Pustil moulům video s krtčkem. Mouli byli dojatí. Zhmotnila se postavička, kterou doteď znali jen z vyprávění.

Stejně tak byl dojatý Zoltán Balog. Evoluce krtka dosáhla vrcholu a světlo světa spatřil nový inteligentní druh - moul moudrý.

Osud Zoltána Baloga byl v mnohém podobný osudu jeho dávného předchůdce Johana Gregora Mendela. Jeho výzkum, stejně jako Mendelův výzkum hrášku, zůstal za jeho života nepovšimnut a Zoltán Balog zemřel, aniž se dočkal poct. Ani po nich netoužil. Zemřel šťastný. Největší odměnou pro něj byli mouli samotní, ze kterých i za pomoci příběhů Zdeňka Milera vychoval tvory láskyplné a inteligentní. Příroda dala moulům do vínku sílu a pracovitost nutnou pro kopání tunelů a nepovrchnost danou životem pod povrchem. Inteligentní dřič - zážrak evoluce.

Zoltán Balog zemřel ve své laboratoři v Kunovicích. Mouli, kteří ho našli mrtvého, věděli, že po Balogovi přijdou lidé, kteří s nimi zřejmě nebudou mít dobré úmysly. Balog je před nimi varoval. Pobrali tedy, co mohli, včetně veškerých Balogových vědeckých zápisů, zahrabali za sebou tunely a odstěhovali se neznámo kam, budovat vlastní podzemní říši.

Svíce zhasla a já seděl v naprosté tmě a v naprostém tichu, opřený o kámen. Když ustoupila počáteční panika, začal jsem se smiřovat se skutečností. Pochopil jsem, že mi nezbývá jiná možnost, než najít střed bludiště. Stejně jako na onom obrázku při pohovoru.

Hodil jsem na záda batoh a vyrazil. Neviděl jsem na krok a byl jsem nucený spoléhat se pouze na hmat. Postupoval jsem velmi pomalu. Přišel jsem na rozcestí. Šel jsem doleva... A na dalším rozcestí znovu doleva... A pro změnu doprava... A rovně...

Schvácený jsem usedl na zem. Přemýšlel jsem. Musím si dělat značky, nebo zapomenu, kudy jsem šel. Už teď jsem si to nepamatoval. Napil jsem se vody. Voda. Budu potřebovat vodu. Hlína v tunelu byla na dotek vlhká. „Vodáááá!“ zakřičel jsem z plných plic. Vzdálená ozvěna mě nasměrovala. Našel jsem jeskyni. Musel jsem být hluboko pod zemí, okolní teplota citelně stoupla. Kapání vody mě přivedlo k jezírku. Svlačil jsem ústa a nabral vodu do zásoby. Našel jsem na zemi rovné místo, rozložil karimatku a spacák a vysílením jsem usnul.

Když jsem se probudil, netušil jsem, jestli jsem spal dvacet minut nebo deset hodin. Naprosto jsem ztratil pojem o čase.

Bloudil jsem labyrintem tunelů a jeskyní. Některé z cest byly slepé, jiné ústily do nových a nových rozcestí a křižovatek. Trápil mě hlad. Snědl bych cokoli - žízalu nebo červa. Ale podzemí bylo bez života.

Po několika dnech marného bloudění má frustrace dosáhla vrcholu. Vyhladovělý a bez síly jsem ztrácel naději. Netušil jsem, kde se nacházím a kudy jít dál; nevěděl jsem, jestli je den či noc; byl jsem ztracený v prostoru i v čase. Usedl jsem na zem, zavřel jsem oči a jen tak jsem seděl. Má frustrovaná mysl a mé vyčerpané tělo se po chvíli odpočinku zklidnily a uvolnily. Byl jsem smířený s tím, že už navždy zůstanu uvězněný pod zemí a že ono navždy nebude trvat moc dlouho.

Možek, z něhož bylo sejmuto břímě neustálého zpracovávání velkého množství informací proudícími smyslovými kanály, měl nyní spoustu volné, nevyužité kapacity. Nedostatek smyslových vjemů a nedostatek vzruchů z vyhladovělého a nečinného těla se rozhodl nahradit vjemy a vzruchy vlastními. Přicházely první halucinace, vzniklé spojením vzpomínek, tužeb a současných emocí.

Znovu jsem prožíval události z mé minulosti, jako by se děly právě teď. Viděl jsem sám sebe jako ve filmu, cítil jsem své emoce a myšlenky a cítil jsem také emoce a myšlenky ostatních zúčastněných. Vše bylo najednou jasné. Jako komiks s bublinami u jednotlivých postav.

Ústní zkouška z matematiky. Studuju 1. semestr. Jsem hodně nervózní. Mám strach, že zkoušku neudělám. Přitom jsem se poctivě připravoval a látku ovládám. Písemku jsem zvládl výborně. Přesto přichází panika. Nedokážu ze sebe vypravit jediné slovo. Třesou se mi ruce a nemůžu se soustředit. Myšlení je nedostupné. Po chvíli boje se sebou samým se přestávám snažit a vzdávám to. Profesor mě obviňuje, že jsem písemku opsal, jinak prý není možné, abych nic nevěděl. Nic jsem neopsal. Jen nezvládám ústní zkoušky. Chybí mi sebevědomí. Nemám sílu mu nic vysvětlovat. Stejně by to k ničemu nebylo. Takových výmluv už jistě slyšel nepočítaně, a já nemám zrovna nejlepší pověst. Na přednášky moc nechodím a škole nedávám tolik, kolik bych měl...

Strach ze selhání mě provází všude - ve škole, ve vztazích, ve sportu. Vysokou školu jsem nedokončil, se sportem jsem sekl. Chybějící sebevědomí řeším alkoholem a chybějící finance půjčkami. Peníze nevracím. V tom jsem zásadový. Postupně tak ztrácím přátele...

Mám problém navázat vztah. Strach z odmítnutí mě paralyzuje. Vím, že nejsem dobrá partie. Žen, kterým se přesto líbím, si nevážím. Nejde si vážit ženy, která se spokojí se mnou - to už musí být pořádná zoufalka. Využívám jich, dokud jsou ochotné mě živit a půjčovat mi peníze...

Alkohol mě zcela pohltil. Nedokážu bez něj fungovat. Žiju z důvěry druhých. Zrazuji důvěru druhých! Rodiče mi pomáhají z těžkých situací. Nevážím si toho. Je to přece jejich rodičovská povinnost! Nevážím si vlastně ničeho a nikoho a nejmíň ze všeho sám sebe...

Snaha o nový začátek. Vařím večeři pro přítelkyni, bydlíme spolu půl roku. Ozvalo se svědomí. Dlužím jí hodně peněz a jsem na ni zlý. Vylévám si na ní zlost za to, že se mi v životě nedaří, jak bych si přál. A ona si to nechá líbit. Je tak moc hodná, až je hloupá. To nesnáším. Bylo by mi milejší, kdyby mi pořádně vynadala, abych si jí mohl aspoň trochu vážit. Ale od teď se všechno změní. Já se změním... Přichází z práce. Stojí ve dveřích kuchyně, chvíli mě pozoruje, pak usedá k večeři a oznamuje mi, že je mezi námi konec. Rána pod pás. Nadávám jí do sviní a křičím na ni, že jsem ji stejně nikdy neměl rád, že je ubohá i s tím svým ubohým životem. Nic neříká, tak ji dál zesměšňuji. To mi šlo vždycky skvěle. Pláče. Večeři jsem vyhodil do koše i s talířem. Sbalil jsem své věci, přihodil několik dalších, co nebyly tak úplně moje, bouchnul jsem za sebou dveřmi a odešel...

Viděl jsem sebe a své činy bez příkras, omluv a „dobrých“ důvodů. Spoustě lidem jsem ublížil a ve spoustě situacích jsem byl vinen. Ve velké spoustě... Je skutečně možné, že by lidský život tak velmi ovlivnil strach? Strach ze selhání? Strach z odmítnutí? Strach ze zesměšnění? Zřejmě ano.

Následovaly další a další ne zrovna příjemné vzpomínky. Mnoha lidem jsem krivdil a mnoho lidí jsem soudil příkře. Přitom vůbec nebyli zlí. Naopak to se mnou často mysleli dobře a já to jen nepochopil. Všechno je jedno velké nedorozumění. Když se budu snažit lidi pochopit, v každém nakonec uvidím to krásné. Vzal jsem tedy každého jednoho člověka z mých vzpomínek, v živé představě jsme se na sebe usmáli, srdečně spolu pohovořili a mnohé si vysvětlili. Najednou nebyl důvod pro zášť a nenávisť, pro zbytečné výčitky. Zůstalo jen pochopení a soucit.

Nakonec jsem to stejné udělal se sebou. To bylo velmi obtížné. Hluboce zakořeněná představa o sobě samém se mění jen těžko. Odpustil jsem si všechny své nedokonalosti a přijal sebe takového, jaký jsem, se všemi svými chybami. Byl to osvobozující pocit. A s ním se mi postupně

začínal otevírat nový pohled na sebe sama, pohled mnohem přívětivější. I sebe jsem začal vidět jakožto krásnou osobnost.

Mozek uklízel citové haraburdí nahromaděné za dlouhé roky. A úklid to byl přepečlivý. Vyhladovělý jsem seděl v tiché tmě několik hodin. Ovšem tuto realitu jsem nevnímal. Má skutečná realita se odvíjela uvnitř mých představ.

Po důkladném úklidu přišlo malování. Maloval jsem krásnými vzpomínkami.

Seděl jsem v kuchyni s bratrem. Na pohovce ležel děda, četl noviny a zkoušel nás z hlavních měst. Děda! Měl jsem ho moc rád. „Ahoj dědo! Rád tě vidím!“ Objal jsem dědu a poslouchal noviny ze světa. Z dalekého světa, do kterého se třeba jednou podívám. Přišla máma a nalila do talířů polévku. Jak ta krásně voněla! S játrovými knedlíčky a nudlemi! A jako druhé jídlo rajskou omáčku. Mňam! Dlouho jsem nejedl něco tak dobrého. Nasycen výborným obědem jsem se natáhl na koberec a usnul. Když jsem se vzbudil, šli jsme s tátou hrát ping-pong. Stál jsem za pingpongovým stolem, pinkali jsme a já jsem moc chtěl hrát dobře. Chtěl jsem hrát zápasy jako táta a všechno vyhrát. Být nejlepší!

Jedna krásná vzpomínka za druhou se odehrávaly před mým zrakem a byly tak skutečné! Prožíval jsem příjemné chvíle mého života (krásného života!) a uvědomoval si, že o pohledu na něj rozhodují jen já. Jen já rozhodují o tom, zda je můj život šťastný. A štěstí jsem nacházel v okamžicích, které se dotkly mého srdce.

Znovu prožitá minulost, viděná z mnoha různých pohledů, náhledů a nadhledů, mi umožnila dokonale jí porozumět. Zalil mě pocit velké svobody. Pochopil jsem, že jen já sám jsem zodpovědný za svůj život. Jen já sám rozhodují o své budoucnosti. A ta začíná právě teď... a teď... a teď... v každém přítomném okamžiku bytí.

Po tom, co jsem si tohle uvědomil, přišla nová halucinace. Byla-li to vůbec halucinace. Možná jsem v tom okamžiku viděl skutečnost. Stal jsem se znovu nezúčastněným divákem a sledoval osobu, která sedí v temném tunelu opřená o zeď. Skrze srdce do ní pronikala nekonečná síla všeho míra v podobě jasného proudu světla. Přiblížil jsem se k onomu stvoření a jal se je dopodrobna zkoumat. Nahlížel jsem do každé části toho úžasného tvora a obdivoval, jak miliony jednotlivých maličkých buněk účelně spolupracují, jak každá přesně ví co dělat, jak dohromady utvářejí živý organismus, bytost, kterou nazývám *já*.

A šel jsem dál, hlouběji do svého nitra, nahlédl jsem až do samotné podstaty života, do buněčného jádra, kde jsem v chromozomech obdivoval dokonalost dvoušroubovice DNA. Adenin, thymin, guanin a cytosin - A, T, G a C - čtyři písmenka pro označení čtyř nukleových bází, čtyři písmenka, která znamenají život a jeho rozmanitost.

Hladový a vysílený jsem seděl v tunelu a usmíval se. Již jsem nebyl bezradný a bez naděje, přesně jsem věděl co dělat. A, T, G a C. Buňku za buňkou jsem navštívil a jako kostičky lega jsem do sebe ve správném pořadí zasouval ona životodárná čtyři písmenka.

Když jsem skončil, zhluboka jsem se nadechl. Tunel ožil. Začínal jsem a ve vzduchu jsem ucítil žížaly, červy, pavouky a brouky. Slyšel jsem klapot jejich nohou. Sáhl jsem neomylně do otvoru ve zdi kousek ode mě a vytáhl tlustoučkou žížalu. Sliny se mi seběhly, jako kdybych v ruce držel tu největší pochoutku na světě. A ona to v ten okamžik skutečně největší pochoutka byla. A, T, G a C v tom správném pořadí. Ve své poslední halucinaci jsem se proměnil v moula moudrého a vyrazil jsem do středu bludiště.

„Mámo, pojď se podívat! Našel cestu! A žere žížaly! To není možné!“ křičel od televize starý moul.

„Hned, jen vypnu troubu!“

„No fakt!“ zíral překvapeně mladý moul.

Moula nakoukla do obýváku, upřela pohled na obrazovku a překvapením jí z rukou vyklouzl tác s čerstvě upečenou červotočkou (vánočka upletená z devíti tlustých a dlouhých červů, posy-

paná rozinkami a mandličkami). Nechala tác tácem, přisedla na gauč a sledovala moderátorku Talpu Hvězdonosou.

„Několik dní a nocí v naší vědecko-zábavné reality show Labyrint monitorujeme osud člověka, který byl uvězněn v bludišti pod zemí, bez možnosti orientovat se svým dominantním smyslem - zrakem. Evoluční vědci zkoumají předpoklad Zoltána Baloga, že tvor vystavený extrémním podmínkám, tvor, který se ocitne v ohrožení života, je schopen se novým podmínkám přizpůsobit velmi rychle, v některých výjimečných případech téměř okamžitě. Předchozí díly končily neúspěchem a absolutním psychickým a fyzickým vyčerpáním lidského účastníka. Tentokrát máme štěstí. Pojdme se na současnou situaci podívat společně s naším stálým expertem, předním evolučním biologem, profesorem Krtko Červíkem. Dobrý večer, pane profesore.“

„Zdravím vás i diváky. Je to skutečně zázrak! Vypadá, že moul a člověk k sobě mají velmi blízko a strom života je propletenější, než se původně zdálo. Ani Zoltán Balog nevěřil v tak blízkou příbuznost inteligentních druhů. On sám se kdysi pokusil o podobný experiment s pobyttem ve tmě spojeným s půstem. Prožil několik transcendentálních zkušeností, včetně sebedpřijetí a nalezení smyslu života, avšak s jeho tělem se nestalo nic výjimečného. Jak popsal ve svých poznámkách, věděl, že experiment může kdykoli přerušit, což považoval za jednu z možných bariér pro spuštění okamžité evoluce v podobě transpozonového mutačního procesu, kterýžto pozoroval u krtků a moulů.“

Na obrazovce se objevila mapa bludiště. Dosavadní cesta lidského účastníka Labyrintu byla znázorněna zelenou barvou a byl to zmatený propletenec, bezcílne se kroucí u okraje bludiště. Krtko Červík vzal elektronickou tužku a žlutou barvou dokreslil cestu z posledního dne.

„Jde neomylně správným směrem. Pokud se nestane nic neočekávaného, můžeme člověka očekávat ve středu bludiště během několika příštích hodin. Pořád tomu nemohu uvěřit. Tohle je nečekaný zvrat a nečekaný úspěch celé evoluční biologie!“

„Gratuluji, pane profesore!“ Moderátorka se otočila do kamery. „A to je pro tuto chvíli všechno. I nadále budeme napjatě sledovat osud člověka a opět se vám přihlásíme ze středu bludiště. Dorazí člověk úspěšně až tam a získá odměnu? Nebo se mu to nepodaří? To zjistíte, když budete sledovat Moul TV. Na viděnou se těší Talpa Hvězdonosá.“

Přišel jsem do velké jeskyně osvětlené loučemi. Po nevím kolika dnech ve tmě jsem si musel na osvětlení chvíli zvykat. S přicházejícím světlem odcházela moulí halucinace. Stal jsem se znovu člověkem. Citlivý čich a sluch mi však zůstaly. Všude okolo jsem cítil život.

Uprostřed jeskyně ležel kámen velikosti a tvaru menšího stolu. Na kameni byl položený kufřík a kousek vedle postával moul v tlustých černých brýlích. Byl to moul, který se mnou dělal pohovor. Usmíval se. „Rád vás opět vidím, pane Kudličko.“

„Taky vás rád vidím, pane-“

„Promiňte, nepředstavil jsem se. Krtko Červík.“

Přijal jsem nabízenou ruku. „Chutné jméno.“

Profesor se usmál. „Máte originální slovník a jedinečné slovní podání. Zajímalo by mě, a asi nejenom mě, jak byste si vedl v betlu. Rozhodně máte talent!“

Nevěděl jsem, co je betl, a moul mi to nadšeně osvětlil. Když viděl, že jeho nadšení pro tuto zvláštní hru nesdílím, osvětu ukončil. „Musel byste si zahrát pár her. Věřím, že by vás to chytlo... Ale nyní pojdme k tomu, proč tu jsme.“ Profesor ke mně přisunul kufřík. „V Labyrintu jste prokázal velké schopnosti. Gratuluji. Tady je vaše odměna.“

Otevřel jsem kufřík. Byl až po okraj vyplněný bankovkami. „Mohl jsem zemřít,“ konstatoval jsem.

„Jinak to nešlo.“ Moul mi předal knihu. *Zoltán Balog: Teorie zrychlené evoluce*. „Vysvětlení naleznete uvnitř.“

Přihodil jsem knihu k bankovkám a zaklapl jsem kufřík. Začínal jsem a prstem jsem ukázal do tmy. „Tudy?“

„Ano, váš čich je bezchybný.“ Krtko Červík si mě se zájmem prohlížel. „Jste velmi zajímavý člověk, Metoději Kudličko. Hodně štěstí na povrchu.“

Vyšel jsem doprostřed noci. Dýchal jsem zhluboka a pozoroval, jak čerstvý vzduch proudí mým tělem. Vůně okolních stromů byla omamná a symfonie hmyzu uchvacující. Měsíc v úplňku mi ukazoval cestu. Začínal mi nový život. Život plný krásných vzpomínek.